

Воронешки државен универзитет Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
Русија Македонија

Воронежский государственный университет Университет имени Гоце Делчева, г. Штип,
Россия Македония

Voronezh State University Goce Delcev University in Stip,
Russia Macedonia

Четвертая международная научная Четврта меѓународна научна
конференција конференција

Fourth International Scientific Conference

**ФИЛКО
FILKO**

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

**ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS**

23-25 мај 2019 / 23-25 мая 2019 / 23-25 May 2019

Воронеж

Воронеж

Voronezh

**Воронешки државен универзитет
Русија**

**Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
Македонија**

**Воронежский государственный университет
Россия**

**Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип,
Македонија**

**Voronezh State University
Russia**

**Goce Delcev University in Stip,
Macedonia**

**Четвертая международная научная
конференция**

**Четврта меѓународна научна
конференција**

Fourth International Scientific Conference

ФИЛКО

FILKO

**ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION**

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

**ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS**

23-25 мај 2019 / 23-25 мая 2019 / 23-25 May 2019

Воронеж

Воронеж

Voronezh

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

821(062)

811(062)

316.7(062)

37(062)

МЕЃУНАРОДНА научна конференција (4 ; 2019 ; Воронеж)

Филологија, култура и образование [Електронски извор] : зборник на трудови / Четврта меѓународна научна конференција, 23-25 мај 2019, Воронеж = Филологија, култура и образование : сборник статей / Четвертая международная научная конференция, 23-25 мая 2019, Воронеж = Philology, culture and education : conference proceedings / Fourth international scientific conference, 23-25 May 2019, Voronezh. - Штип : Универзитет "Гоце Делчев" = Универзитет имени Гоце Делчева = Shtip : Goce Delcev University, 2019

Начин на пристап (URL): <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>. - Трудови на мак., рус. и англ. јазик. - Фусноти кон текстот. - Текст во PDF формат, содржи 368 стр. , табели. - Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 31.12.2019. - Abstracts кон повеќето трудови. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-244-698-1

1. Насп. ств. насл.

а) Книжевност - Собири б) Јазици - Собири в) Култура - Собири г)

Образование - Собири

COBISS.MK-ID 111947786

ОРГАНИЗАЦИСКИ КОМИТЕТ

Драгана Кузмановска, Филолошки факултет при УГД

Олга А. Бердникова, Филолошки факултет при ВГУ

Светлана Јакимовска, Филолошки факултет при УГД

Татјана А. Тернова, Филолошки факултет при ВГУ

Виолета Димова, Филолошки факултет при УГД

Генадиј Ф. Коваљов, Филолошки факултет при ВГУ

Костадин Голаков, Филолошки факултет при УГД

Лариса В. Рибачева, Филолошки факултет при ВГУ

МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМСКИ КОМИТЕТ

Виолета Димова (Македонија)

Даниела Коцева (Македонија)

Драгана Кузмановска (Македонија)

Ева Ѓорѓиевска (Македонија)

Марија Кусевска (Македонија)

Силвана Симоска (Македонија)

Татјана Стојановска Иванова (Македонија)

Лариса В. Рибачева (Русија)

Софија Заболотнаја (Русија)

Татјана А. Тернова (Русија)

Татјана Атанасоска (Австрија)

Олег Н. Фенчук (Белорусија)

Јулиа Дончева (Бугарија)

Билјана Мариќ (Босна и Херцеговина)

Душко Певуља (Босна и Херцеговина)

Волф Ошлис (Германија)

Волфганг Моч (Германија)

Габриела Б. Клајн (Италија)

Михал Ванке (Полска)

Мајкл Рокланд (САД)

Даниела Костадиновиќ (Србија)

Селена Станковиќ (Србија)

Тамара Валчиќ-Булиќ (Србија)

Ахмед Ѓуншен (Турција)

Нецати Демир (Турција)

Шерифе Сехер Ерол Чал'шкан (Турција)

Карин Руке-Бруген (Франција)

Танван Тонтат (Франција)

Технички секретар

Ирина Аржанова

Марица Тасевска

Главен и одговорен уредник

Драгана Кузмановска

Јазично уредување

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонски јазик)

Марјана Розенфелд (руски јазик)

Биљана Иванова (англиски јазик)

Снежана Кирова (англиски јазик)

Татјана Уланска (англиски јазик)

Техничко уредување

Ирина Аржанова

Костадин Голаков

Марица Тасевска

Славе Димитров

Адреса на организацискиот комитет:

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македонија

Воронешки државен универзитет

Филолошки факултет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Русија

Е-пошта: filko.conference@gmail.com

Веб-страница: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Драгана Кузмановска, Филологический факультет при УГД

Ольга А. Бердникова, Филологический факультет при ВГУ

Светлана Якимовска, Филологический факультет при УГД

Татьяна А. Тернова, Филологический факультет при ВГУ

Виолета Димова, Филологический факультет при УГД

Геннадий Ф. Ковалев, Филологический факультет при ВГУ

Костадин Голаков, Филологический факультет при УГД

Лариса В. Рыбачева, Филологический факультет при ВГУ

МЕЖДУНАРОДНАЯ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Виолета Димова (Македония)

Даниела Коцева (Македония)

Драгана Кузмановска (Македония)

Ева Гёргиевска (Македония)

Мария Кусевска (Македония)

Силвана Симоска (Македония)

Татьяна Стояновска-Иванова (Македония)

Лариса В. Рыбачева (Россия)

Софья Заболотная (Россия)

Татьяна А. Тернова (Россия)

Татьяна Атанасоска (Австрия)

Олег Н. Фенчук (Беларусь)

Юлиа Дончева (Болгария)

Биляна Марич (Босния и Херцеговина)

Душко Певуля (Босния и Херцеговина)

Вольф Ошлис (Германия)

Волфганг Моч (Германия)

Габриелла Б. Клейн (Италия)

Ева Бартос (Польша)

Михал Ванке (Польша)

Майкл Рокланд (США)

Даниела Костадинович (Сербия)

Селена Станкович (Сербия)

Тамара Валчич-Булич (Сербия)

Ахмед Гюншен (Турция)

Неджати Демир (Турция)

Шерифе Сехер Эрол Чал'шкан (Турция)

Карин Рукэ-Брутэн (Франция)

Танван Тонтат (Франция)

Ученый секретарь

Ирина Аржанова

Марица Тасевска

Главный редактор

Драгана Кузмановска

Языковая редакция

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонский язык)

Марьяна Розенфельд (русский язык)

Бильяна Иванова (английский язык)

Снежана Кирова (английский язык)

Татьяна Уланска (английский язык)

Техническое редактирование

Ирина Аржанова

Костадин Голаков

Марица Тасевска

Славе Димитров

Адрес организационного комитета

Университет им. Гоце Делчева – Штип

Филологический факультет

ул. „Крсте Мисирков“ д. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македония

Воронежский государственный университет

Филологический факультет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Россия

Э-почта: filko.conference@gmail.com

Веб-сайт: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

EDITORIAL STAFF

Dragana Kuzmanovska, Faculty of Philology, UGD

Olga A. Berdnikova, Faculty of Philology, VGU

Svetlana Jakimovska, Faculty of Philology, UGD

Tatyana A. Ternova, Faculty of Philology, VGU

Violeta Dimova, Faculty of Philology, UGD

Genadiy F. Kovalyov, Faculty of Philology, VGU

Kostadin Golakov, Faculty of Philology, UGD

Larisa V. Rybatcheva, Faculty of Philology, VGU

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

Daniela Koceva (Macedonia)

Dragana Kuzmanovska (Macedonia)

Eva Gjorgjievska (Macedonia)

Marija Kusevska (Macedonia)

Silvana Simoska (Macedonia)

Tatjana Stojanovska-Ivanova (Macedonia)

Violeta Dimova (Macedonia)

Larisa V. Rybatcheva (Russia)

Sofya Zabolotnaya (Russia)

Tatyana A. Ternova (Russia)

Tatjana Atanasoska (Austria)

Oleg N. Fenchuk (Belarus)

Yulia Doncheva (Bulgaria)

Biljana Maric (Bosnia and Herzegovina)

Dushko Pevulja (Bosnia and Herzegovina)

Wolf Ochlies (Germany)

Wolfgang Motch (Germany)

Gabriella B. Klein (Italy)

Ewa Bartos (Poland)

Michal Wanke (Poland)

Danijela Kostadinovic (Serbia)

Selena Stankovic (Serbia)

Tamara Valchic-Bulic (Serbia)

Ahmed Gunshen (Turkey)

Necati Demir (Turkey)

Şerife Seher Erol Çalışkan

Karine Rouquet-Brutin (France)

That Thanh-Vân Ton (France)

Michael Rockland (USA)

Conference secretary

Irina Arzhanova

Marica Tasevska

Editor in Chief

Dragana Kuzmanovska

Language editor

Danica Atanasovska-Gavrilova (Macedonian)

Maryana Rozenfeld (Russian)

Biljana Ivanova (English)

Snezana Kirova (English)

Tatjana Ulanska (English)

Technical editing

Irina Arzhanova

Kostadin Golakov

Marica Tasevska

Slave Dimitrov

Address of the Organizational Committee

Goce Delcev University - Stip

Faulty of Philology

Krste Misirkov St. 10-A

PO Box 201, Stip - 2000, Republic of Macedonia

Voronezh State Universiy

Faculty of Philology

10 pl. Lenina, Voronezh, 394006, Russia

E-mail: filko.conference@gmail.com

Web-site: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>

СОДРЖИНА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Боровикова Яна – ОРГАНИЗАЦИИ ОБУЧЕНИЯ ЛИЦ ТРЕТЬЕГО ВОЗРАСТА.....	4
2. Бубнов Александр – ОСОБЕННОСТИ СОЦИАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ СТУДЕНЧЕСКИХ И КУРСАНТСКИХ ГРУПП В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ В ВУЗЕ.....	12
3. Bunčić Suzana R. – KAPOR`S <i>CONFESSIONS</i> BETWEEN METAFICTION, FICTION AND AUTOBIOGRAPHY.....	17
4. Бутусова Наталия – ОБ АКТИВНЫХ МЕТОДАХ ИЗУЧЕНИЯ ПРАВА В ВУЗЕ.....	24
5. Витанова Рингачева Ана – РЕЛИКТИ НА ШАМАНИЗМОТ КАКО НИШКА НА ПОВРЗУВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКАТА И РУСКАТА ТРАДИЦИЈА.....	35
6. Власова Надежда – ЛЕКСИЧЕСКИЕ ИГРОВЫЕ УПРАЖНЕНИЯ НА ДОВУЗОВСКОМ ЭТАПЕ ИЗУЧЕНИЯ РКИ.....	42
7. Гайдар Карина – ВУЗЫ НА ПОРОГЕ НОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ: КАК СОВМЕСТИТЬ ПЛОХО СОВМЕЩАЕМОЕ, ИЛИ НУЖНЫ ЛИ ОКСЮМОРОНЫ ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ?	49
8. Гладышева Светлана – ЖУРНАЛЫ ДЛЯ ДЕТЕЙ В СОЦИОКУЛЬТУРНОМ ПРОСТРАНСТВЕ РУССКОГО ЗАРУБЕЖЬЯ (1920-1940-Е ГГ.)	56
9. Голицына Т.Н., Заварзина В.А. – ЖАРГОННАЯ ЛЕКСИКА В РОССИЙСКОМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ДИСКУРСЕ НОВЕЙШЕГО ПЕРИОДА.....	62
10. Грачева Жанна – ТЕМПОРАЛЬНОЕ МАРКЕМНОЕ ПРОСТРАНСТВО В РОМАНЕ В. НАБОКОВА «МАШЕНЬКА»	66
11. Гркова Марија – УСВОЈУВАЊЕТО НА <i>ИМЕНКИТЕ</i> ВО VI И ВО VII ОДДЕЛЕНИЕ ВО ШТИПСКО.....	76
12. Грујовска-Миланова Сашка – КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА НА УПОТРЕБАТА НА МОДАЛНИТЕ ГЛАГОЛИ КАКО МАРКЕРИ ЗА ЕВИДЕНЦИЈАЛНОСТ ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК.....	83
13. Ѓорѓиева Димова Марија – ИНТЕРДИСКУРСИВНИОТ ТАНЦ МЕЃУ РОМАНОТ И ИСТОРИЈАТА.....	89
14. Данькова Т.Н. – ЯЗЫКОВОЕ ВОПЛОЩЕНИЕ ЛЮБВИ К РОДИНЕ В ТВОРЧЕСТВЕ Н.М. РУБЦОВА.....	96
15. Денкова Јованка – МАКЕДОНСКО-РУСКА КНИЖЕВНА ПАРАЛЕЛА (ВАНЧО НИКОЛЕСКИ–САМУИЛ МАРШАК).....	103
16. Жаров Сергей - СВОБОДА КАК ПРОБЛЕМА ОБУЧЕНИЯ В КУЛЬТУРАХ ВОСТОКА И ЗАПАД.....	110
17. Žigić Vesna, Stekić Dunja, Martać Valentina – DIFFICULTIES THAT PEOPLE WITH VISUAL IMPAIRMENT HAVE IN ACCESSIBILITY TO WEB INFORMATION BY USING THE AUDITORY ACCESS.....	112
18. Зыкова Наталья, Мазкина Ольга – ФОРМИРОВАНИЕ КОНФЛИКТОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПОРТИВНЫХ ТРЕНЕРОВ В УСЛОВИЯХ РЕАЛИЗАЦИИ НОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ.....	122

19. Ивановска Билјана – ГОВОРНИОТ ЧИН „ОДБИВАЊЕ“ И НЕГОВА РЕАЛИЗАЦИЈА КАЈ МАКЕДОНСКИТЕ ИЗУЧУВАЧИ НА СТРАНСКИ ЈАЗИК.....	127
20. Караниколова-Чочоровска Луси – СУПТИЛНИТЕ ПРОТИВРЕЧНОСТИ ВО ЛИРИКАТА НА ПЕТАР ПЕРАДОВИЌ.....	135
21. Кашкина Марина – РАЗВИТИЕ АНАЛИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ НА УРОКАХ ИСТОРИИ.....	141
22. Кибальниченко Сергей – ПРОБЛЕМА ДИАЛОГИЗМА В ТВОРЧЕСТВЕ Ф.М. ДОСТОЕВСКОГО И ВЯЧ. ИВАНОВА	145
23. Kyrchanoff Maksym W. – HERITAGE OF NIKOLAI LESKOV AND CULTURAL INFLUENCES IN CONTEXTS OF RUSSIAN-AMERICAN LITERARY PARALLELS.....	151
24. Кислова Дарња – СРАВНЕНИЕ КАК СРЕДСТВО ВЫРАЖЕНИЯ СПЕЦИФИКИ ХУДОЖЕСТВЕННОГО МИРОВОСПРИЯТИЯ (НА МАТЕРИАЛЕ ТЕКСТОВ НАТАЛЬИ О’ШЕЙ)	160
25. Комаровская Елена, Жиркова Галина – КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ ПЕДАГОГОВ КАК ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА.....	166
26. Кортунова Лилия – ТЕХНОЛОГИЯ «ДЕБАТЫ» КАК ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ТИП ОБУЧЕНИЯ И СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ ОБУЧАЮЩИХСЯ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ	177
27. Koteva-Mojsovska Tatjana, Shehu Florina – THE INITIAL EDUCATION OF TEACHER AND ITS CONNECTION TO PRACTICE IN THE “SOCIETY OF KNOWLEDGE”.....	181
28. Коцева Весна – ЕКСПЛИЦИТНИТЕ ОБЈАСНУВАЊА КАКО НЕОПХОДНА ИЛИ НЕПОТРЕБНА КОМПОНЕНТА ВО РАМКИТЕ НА ПОУЧУВАЊЕТО ГРАМАТИКА СО ОБРАБОТКА НА ИНПУТ	187
29. Koseva Daniela, Mirascieva Snezana – EDUCATION - NEED OF CULTURE.....	195
30. Кузмановска Драгана, Кирова Снежана, Иванова Биљана – ФРАЗЕОЛОГИЗМИТЕ КАКО ВАЖНА АЛКА ВО ПРОЦЕСОТ НА УСВОЈУВАЊЕ НА СТРАНСКИОТ ЈАЗИК.....	199
31. Кузмановска Драгана, Мрмеска Викторија – МАКЕДОНСКО-ГЕРМАНСКИ ПОСЛОВИЧНИ ПАРАЛЕЛИ СО АНИМАЛИЗМИ.....	204
32. Леонтиќ Марија – ЗБОРОВНИ ГРУПИ СО ПРИСВОЕН СУФИКС ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНОТО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК.....	210
33. Лесневская Димитрина – БОЛГАРСКАЯ СЛАВИСТИКА – СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	216
34. Лумпова Лидия – ЯВЛЕНИЕ ДИАЛОГИЧНОСТИ В РОМАНЕ-ЭПОПЕЕ Л.Н. ТОЛСТОГО «ВОЙНА И МИР».....	222
35. Мартиновска Виолета – МАКЕДОНСКО-РУСКИ КУЛТУРНИ ПАРАЛЕЛИ...	229
36. Milanović Nina S. – SYNTAX-STYLISTIC FEATURES OF COMPARATIVE STRUCTURES IN THE NOVEL <i>WE, DELETED</i> BY S. VLADUŠIĆ.....	234
37. Младеноски Ранко – ОКСИМОРОНОТ ВО „НЕЖНОТО СРЦЕ НА ВАРВАРОТ“ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ.....	240

38. Негриевска Надица - ЗНАЧЕЊЕТО НА ИТАЛИЈАНСКИТЕ ПРОСТИ ПРЕДЛОЗИ FRA и TRA И НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	248
39. Недосейкин Михаил – КУЛЬТУРНАЯ ПАМЯТЬ И МОТИВ «ОБРЕТЕНИЯ СЕБЯ» В РОМАНЕ М. ОНДАТЖЕ «АНГЛИЙСКИЙ ПАЦИЕНТ».....	256
40. Недялкова Наталия Дмитриевна – СОВРЕМЕННАЯ МАКЕДОНСКАЯ ПОЭЗИЯ – ОТ СИМВОЛИЗМА ДО МАГИЧЕСКОГО СВЕРХРЕАЛИЗМА.....	262
41. Ниами Емил, Голаков Костадин - СУПСТАНТИВИРАНИТЕ ПРИДАВКИ И ПРИЛОШКИ ОПРЕДЕЛБИ ВО РУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК...	269
42. Никифоров Игорь – ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ КОНСТРУКТИВНОГО РАЗРЕШЕНИЯ МЕЖЛИЧНОСТНЫХ КОНФЛИКТОВ В ВОИНСКИХ КОЛЛЕКТИВАХ	274
43. Пляскова Елена – НАЦИОНАЛЬНАЯ СПЕЦИФИКА НЕМЕЦКИХ КОМПАРАТИВНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ.....	279
44. Позднякова О.В. – СОВРЕМЕННЫЙ РЕБЕНОК И ДЕТСКАЯ КНИГА. НОВЫЕ ВЕКТОРЫ РАЗВИТИЯ.....	286
45. Попов Сергей – ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ЛЕКСИКИ РАЗЛИЧНЫХ ЯЗЫКОВЫХ ГРУПП В ТОПОНИМИИ ВОРОНЕЖСКОЙ ОБЛАСТИ.....	292
46. Пороткова Наталья, Соловьева Ирина – ФОРМИРОВАНИЕ ТВОРЧЕСКОЙ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ СТУДЕНТОВ – ПСИХОЛОГОВ.....	297
47. Прасолов Михаил – ОНТОЛОГИЧЕСКИЙ СТАТУС ЯЗЫКА И НЕУСТРАНИМОСТЬ АВТОРА: ЗАМЕЧАНИЯ К ФИЛОСОФИИ ИМЕНИ С.Н. БУЛГАКОВА	301
48. Ристова Цветанка – АНАЛИЗА НА ПРЕДНОСТИТЕ И МОЖНОСТИТЕ ОД УЧЕЊЕТО НА ДАЛЕЧИНА ВО ОБРАЗОВАНИЕТО НА ТУРИЗМОТ И ХОТЕЛИЕРСТВОТО.....	308
49. Романова Светлана – ЖАНРОВОЕ СВОЕОБРАЗИЕ ТВОРЧЕСТВА РУССКОЯЗЫЧНОГО АВТОРА БЕЛАРУСИ ЭДУАРДА СКОБЕЛЕВА (НА ПРИМЕРЕ РОМАНА «БЕГЛЕЦ»)	315
50. Сверчков Дмитрий – СОСТАВЛЯЮЩИЕ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ТРАЕКТОРИИ КУРСАНТА И ИХ КОМПОНЕНТЫ.....	322
51. Shehu Florina, Koteva Mojsovska Tatjana – TEACHERS' INTERCULTURAL COMMUNICATION COMPETENCIES IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION....	328
52. Сидоров Владимир, Харьков Иван – ЦЕННОСТИ В КОНТЕКСТЕ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ ПРЕДПОЧТЕНИЙ ИНДИВИДОВ КАК НРАВСТВЕННЫЕ И ЭСТЕТИЧЕСКИЕ ИМПЕРАТИВЫ, ВЫРАБОТАННЫЕ ЧЕЛОВЕЧЕСКОЙ КУЛЬТУРОЙ.....	336
53. Сидорова Е.В., Швецова О.А. – ПРОЕКТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НА ЗАНЯТИЯХ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ В ШКОЛЕ И ВУЗЕ (К ВОПРОСУ О ПРОБЛЕМАХ ПРЕЕМСТВЕННОСТИ	341
54. Симонова Светлана, Белоусов Арсений – К ВОПРОСУ ОБ ЭВТАНАЗИЙНОЙ ПАРАДИГМЕ СОВРЕМЕННОЙ КУЛЬТУРЫ И ТЕНДЕНЦИЯХ ЕЕ ПРЕОДОЛЕНИЯ.....	346
55. Соколова Марија – ЈАДРОТО НА ЈАЗИЧНОТО СОЗНАНИЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК.....	355

56. Тасевска Марица, Хаџи-Николова Адријана – УСВОЈУВАЊЕ НА ВЕШТИНАТА ЗБОРУВАЊЕ ВО НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК.....	360
57. Тодорова Марија – НЕВЕРБАЛНА КОМУНИКАЦИЈА ВО НАСТАВАТА.....	373
58. Токарева Наталџа Владимировна – КАТЕГОРИЈА МЕЧТЫ В ПОЕЗИИ Д.В. ВЕНЕВИТИНОВА.....	377
59. Тужикова В.И. – ОСОБЕННОСТИ ЭТНОСТЕРЕОТИПОВ РУССКОЙ МОЛОДЕЖИ.....	382
60. Фиљушкина Светлана, Борискина Жанна – АВТОР В ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОМ ПРОИЗВЕДЕНИИ (НА МАТЕРИАЛЕ КНИГИ Г. ГРИНА «GETTING TO KNOW THE GENERAL. THE STORY OF AN INVOLVEMENT», 1984.).....	390
61. Хаџи-Николова Адријана, Тасевска Марица – СТРАТЕГИИ ЗА УЧЕЊЕ СПОРЕД ОКСФОРД.....	394
62. Христова С.Н. – ФОРМЫ ОБРАЩЕНИЯ Ты / Вы И You В ЭТИКЕТНОЙ РЕЧИ РУССКИХ И АНГЛИЙСКИХ АРИСТОКРАТОВ XIX ВЕКА В АСПЕКТЕ СОЦИОЛИНГВИСТИКИ (НА МАТЕРИАЛЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ РУССКОЙ И АНГЛИЙСКОЙ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ)	403
63. Цацков Оливер – ДУШАН БУДИМИРОВИЌ И СЕРГЕЈ МИХАЈЛОВ ОСНОВОПОЛОЖНИЦИ НА ТЕАТАРСКИОТ И МУЗИЧКИОТ ЖИВОТ ВО ШТИП ПОМЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЛНИ.....	413
64. Чарыкова Ольга – ИМПЛИЦИТНЫЕ КАТЕГОРИИ В СИСТЕМЕ РУССКОГО ЯЗЫКА.....	420
65. Шутаров Васко – МЕДИУМСКАТА ПИСМЕНОСТ И НОВИТЕ ОБРАЗОВНО-КУЛТУРНИ ПРЕДИЗВИЦИ.....	425

**ФРАЗЕОЛОГИЗМИТЕ КАКО ВАЖНА АЛКА ВО ПРОЦЕСОТ НА
УСВОЈУВАЊЕ НА СТРАНСКИОТ ЈАЗИК**

Драгана Кузмановска¹, Снежана Кирова², Биљана Иванова³

¹Проф. д-р, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип,

dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk,

²Виш лектор, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип,

snezana.kirova@ugd.edu.mk

³Виш лектор, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип,

biljana.petkovska@ugd.edu.mk

Апстракт

Фразеологизмите се важна алка во процесот на изучување на еден странски јазик и тие дури и укажуваат на висок степен на познавање на странскиот јазик. Брук (Burke,1998:5) тврди дека „познавањето на фразеологизмите е од фундаментално значење за изучувачите на странски јазик кои треба да го усвојат странскиот јазик како и мајчиниот“. Бромли (Bromley,1984:272) се согласува со овој исказ и додава дека „токму фразеологизмите се тие кои предизвикуваат конфузија и тешкотии во процесот на изучување на странскиот јазик и затоа треба да заземат посебно место во наставата по странски јазик“. Трудот го посветуваме токму на оваа категорија зацврстени лексеми наречени фразеологизми и нивната улога во усвојување на еден странски јазик зошто сметаме дека оваа категорија лексеми е занемарена во наставата по странски јазик и поради ваквото занемарување се јавуваат тешкотиите во процесот на комуникацијата.

Клучни зборови: фразеологизми, преносно значење, интегрирање, педагошки идеи.

Зошто се значајни фразеологизмите? Зошто се издвојуваат од другите лексеми? Одговорот на овие и слични на овие прашање се состои во моќноста на фразеологизмите кои ја имаат во процесот на комуникацијата. Нивното фигуративно, сликовито, метафорично значење им ја дава таа необјаслива јазична моќ за која говорат многу научници, филозофи, лингвисти. Едноставно речено тие се украсот на еден јазик. За нив Бромли (Bromley,1984:274) ќе наведе дека „истовремено се повеќе значајни, зацврстени и тешки за разбирање од една страна, но од друга се интересни и разиграни, живи и му даваат поинаква димензија на јазикот“. Тие се како облеката, и облеката и фразеологизмите внимаваме во каква пригода ги носиме, односно како што внимаваме да одбереме најприкладна облека за дадена пригода, така внимаваме и кои лексички единици ќе бидат најсоодветни за да искажеме некои чувства, мисли.

Зошто е неопходно нивното изучување во процесот на изучување на странскиот јазик? Кои се придобивките на студентите од нивното изучување? Фактот што се

застапени во секојдневната комуникација доволно говори за нивното нужно вклучување во наставата по странски јазик. Наспроти нивната нужност се истакнува и нивното тешко интегрирање во наставниот процес со кое се соочува секој наставник по странски јазик. Затоа е потребна изработка на стратегија разработена во неколку чекори и прифатена не само од наставниците туку и од самите ученици. Нашата цел би требало да биде не само нивна поголема употреба во наставата по странски јазик туку и изнаоѓање на начин за нивно успешно приближување кон учениците. Тоа значи дека треба да размислиме за експлицитно и имплицитно нивно вклучување во наставата по странски јазик. Експлицитно како и досега изолирано, преку текстови или табели, или имплицитно преку нивно активно вклучување во наставата по странски јазик. Јасно е дека експлицитниот метод има свои видливи ефекти во процесот на изучување на фразеологизмите, но точно е и тврдењето на Шмит (Schmitt, 2000:121) дека „за изучувачите на странски јазик и двата пристапа и експлицитниот и имплицитниот пристап се неопходни во процесот на усвојување на фразеологизмите и тие треба да се надополнуваат еден со друг“. Значи и двата пристапа се нужни за успешно усвојување на фразеологизмите од страна на учениците, но ние како наставници би требало да имаме на ум дека лексиката на еден странски јазик се усвојува постепено чекор по чекор. За учениците да ги спознаат фразеологизмите на странскиот јазик што го изучуваат потребно е нивно интерпретирање и секако нивно повторување што е својствено и за усвојување на било која лексема од странскиот јазик. Проучувајќи ја оваа тема најдовме на 16 конкретни предлози за подучување и учење на фразеологизмите во наставата по странски јазик Копер (Cooper, 1998) и тоа:

1. Пронајди ги фразеологизмите – многу е важно да се одберат најфреквентните фразеологизми со кои се среќаваме во секојдневната комуникација, но да внимаваме тие да не бидат премногу комплексни и доколку е можно да имаат ист еквивалент во мајчиниот јазик;
2. Развиј дискусија за фразеологизмите – на учениците им е многу полесно кога наставникот во текот на наставниот процес успева да поведе интересна дискусија поврзана со дадени фразеологизми и кога за полесно усвојување на нивното фигуративно, сликовито, преносно значење употребува метафори, шеги и други фразеологизми со цел усвојување на новите;
3. Прецизирај ги фразеологизмите – откако наставникот ќе има воведно предавање треба да ги прецизира фразеологизмите кои се наоѓаат во дадениот текст, параграф или дијалог, а потоа да го наведе и преносното, сликовитото, метафорично значење и да го спореди со основното, формално значење;
4. Подели ги фразеологизмите во категории – препорачливо е да се поделат во тематски категории за полесно нивно усвојување и меморирање;
5. Насликај ги фразеологизмите – илустрирањето на фразеологизмите е многу корисна алатка во наставниот процес, затоа што на учениците им е најлесна за изучување сликовитото претставената цел. Како предлог може сите ученици заедно да направат сликовит фразеолошки речник од своите омилени фразеологизми;
6. Употреби глума – глумата е секогаш привлечна техника за усвојување на нови знаења, па така и во нашиот случај. Поделбата на улоги и глумата во функција на подобрување на усвојувањето на истите е прифатена техника и од наставниците и од учениците;

7. Употреби вежби за повторување на фразеологизмите –повторувањето, односно повторното интерпретирање на фразеологизмите е од голема важност имајќи го предвид фактот што *повторувањето е мајка на знаењето*. На овој начин учениците може да ја повторуваат приказната што наставникот им ја интерпретирал користејќи што е можно повеќе фразеологизми;

8. Измисли нова приказна со дополнување – наставникот ја започнува приказната со користење на еден фразеологизам, а потоа самите ученици додаваат нови реченици во кои е содржан фразеологизам од што произлегува нова интересна приказна;

9. Развиј дискусија од весници или комични стрипови – наставникот може да им даде на учениците задачи да најдат што е можно повеќе фразеологизми во некој од слободно избраните весници, списанија, комични стрипови, приказни, бајки и сл. Овде се јавува љубопитноста на учениците која ни е главна мотивациска или придвижувачка сила во наставниот процес и преку која ќе се задоволи и жедта на ученикот и целта на наставникот. Пронајдените фразеологизми може да се запишат на табла и да се интерпретираат;

10. Искористи ги цртаните филмови – фразеологизмите се најзастапени во цртаните филмови каде на еден сликовит, впечатлив и интересен начин се интерпретирани фразеологизмите што претставува еден совршен спој на визуелното, преносно, метафорично значење со интерпретирањето, одглумувањето на соодветниот фразеологизам;

11. Искористи ги фразеологизмите од телевизиските емисии – наставникот може да им даде домашна задача на учениците да следат одредени телевизиски емисии кои ним им се најинтересни и да ги забележуваат употребените фразеологизми кои потоа заедно со наставникот треба да ги продискутираат со цел подобро да ги усвојат и да станат дел од нивниот вокабулар;

12. Довршите го дадениот пасус – на учениците може да им се даде задача да го довршат започнатиот пасус или дијалог со соодветен фразеологизам кој одговара на дадениот контекст. На овој начин ќе може да се утврди владеењето со фразеологизмите и нивната правилна употреба;

13. Направете интервју – се препорачува интервјуто да биде со лица на кој дадениот странски јазик им е мајчин јазик заради подобро усвојување на фразеологизмите и нивна правилна употреба, особено кога станува збор за специфични ситуации од дадени области;

14. Ставете ги во функција паметните телефони- дозволете им на учениците да ги вклучат паметните телефони и да инсталираат фразеолошки речници кои ќе им помогнат во даден момент да ги пронајдат дадените фразеологизми и да можат соодветно да ги употребат;

15. Креирајте игри со фразеологизмите – дозволете им на учениците да креираат игри по примерот на нивните најомилени каде ќе ги употребуваат веќе усвоените фразеологизми по примерот: “How do you say you’re really happy? Ana: You’re high in the air! Answer: I’m in seventh heaven or I’m on cloud nine”;

16. Усвојување на фразеологизми преку песна – дозволете има на учениците да компонираат свои песни со помош на фразеологизмите и да ги интерпретираат

пред другите ученици, односно сите заедно би ги потпевнувале и полесно би ги усвоиле.

Како заклучок Копер (Cooper, 1998) предлага учениците да ги искористат сите свои компетенции со кои располагаат и тоа лингвистичка, музичка и интерпретаторска. Бромли (Bromely, 1984) пак, претставува неколку корисни педагошки идеи за ефективно усвојување на фразеологизмите. Таа определува три главно компоненти: дефинирање, употреба и примена во соодветен контекст кои треба да се имаат на ум при процесот на подучување на учениците по странски јазик.

Дефинирање– Кога фразеологизмите се среќаваат во контекст (во говор или пишување), за нив може да се дискутира веднаш со споредување на формалното со метафоричното значење. Корисно е да се открие од каде потекнува метафоричниот израз, што на учениците ќе им обезбеди и контекст и концепт. Но, фразеологизмите можат да се научат и директно преку активности како што се „еден фразеологизам дневно“ или „еден фразеологизам неделно“, што ја зголемува свеста на учениците. Друга идеја е да се креираат листи кои ги класифицираат фразеологизмите кои вклучуваат бои, животни итн.

Употреба - По првата фаза на учениците треба да им се дадат што е можно повеќе можности за користење на фразеологизмите во класот. Ова може да се направи со користење на усни и писмени вежби каде што учениците „го идентификуваат еквивалентот од повеќето можни варијанти“ или „парафразираат реченици за да вклучат соодветен фразеологизам“. Драматизациите можат да се искористат за креирање игри каде што учениците ги глумат формалните толкувања додека се обидуваат да го идентификуваат вистинското или оригиналното, фразеолошкото значење. Илустрациите со соодветни дефиниции на фразеологизми можат да се направат индивидуално или во парови за да се создаде фразеолошки речник. Предлози за усни вежби вклучуваат давање на учениците одговорност да користат еден фразеологизам на ден во текот на една недела или наставникот може да го користи истиот фразеологизам еднаш дневно во текот на една недела барајќи од учениците да го забележат.

Примена во даден контекст- "Разбирањето на фразеологизмите кои се користат во класот треба да биде придружено со можности да се примени ова ново знаење надвор од училиштето". Ова може да се направи така што ќе се креираат листи на фразеологизми што се слушаат на радиото, телевизијата или се наоѓаат во книгите. Тие можат да се користат и за креативно пишување, како што е измислување на потеклото, а потоа споредување со вистинското потекло. Д'Анжело Бромли (1984) сугерира употреба на книги како што е Амелија Беделија (1963) за да им се покажат на учениците некои хумористични ситуации кои би можеле да се појават ако основното, формалното и сликовитото, преносното, метафоричното значење на фразеологизмот се погрешно протолкувани.

Заклучок

Фразеологизмите како специфични јазични категории треба суштински да се разгледуваат и притоа да му се даде слобода на наставникот да го одбере најсоодветниот начин за нивно успешно интегрирање во наставниот процес во зависност од групата на ученици со кои работи. Заклучокот на Купер (Cooper, 1998) кој гласи дека учениците треба да ги искористат сите свои компетенции со кои располагаат и тоа лингвистичка, музичка и интерпретаторска, треба да се земе

како појдовен во процесот на усвојување на странски јазик. Токму тие компетенции тој успешно ги вметнал во својата листа од 16 конкретни предлози за подучување и учење на фразеологизмите во наставата по странски јазик. И во педагошките идеи на Бромли (Bromely,1984) за ефективно усвојување на фразеологизмите се вметнати ученичките компетенции. Причината е едноставна со правилно насочување на ученичките компетенции наставникот по странски јазик може да креира идеална средина, погодна почва за успешно интегрирање на фразеологизмите во наставата на интересен, привлечен и мотивирачки начин, со што тврдењето дека фразеологизмите се тешки, непривлечни и нејасни затврднати јазични категории, ќе стане едно бледило на кое само неуките му обрнуваат внимание. Успешноста за нивно интегрирање во наставниот процес зависи и од наставникот и од учениците, односно од нивниот љубопитен, немирен, истражувачки дух.

Користена литература

1. Burke, D. (1998). Without Slang and Idioms, Students Are “In the Dark!”. ESL Magazine, 1(5).
2. Cooper, C. (1998). Teaching Idioms. Foreign Language Annals, 31 (2).
3. D’Angelo Bromley, K. (1984). Teaching Idioms. The Reading Teacher, 38 (3).
4. Kuzmanovska, Dragana and Kirova, Snezana and Ivanova, Biljana and Mrmeska, Viktorija (2019) *Phraseological Optimum in Teaching Foreign Languages*. INTED2019 Proceedings Exploring New frontiers in Education. pp. 2509-2512. ISSN 2340-1079.
5. Kuzmanovska, Dragana and Tasevska, Marica and Ulanska, Tatjana and Hadzi-Nikolova, Adrijana (2019) *Explicit instruction as a tool for improving language competence*. 13th International Technology, Education and Development Conference, INTED, 11-13 March 2019, Valencia, Spain, 13 (13). pp. 3054-3057. ISSN 2340-1079.
6. Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.